

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0111-67 від 05.11.2019
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
ID ОП у ЄДЕБО	22823
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Освітньо-професійна програма «Музичне мистецтво»
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://art.sspu.edu.ua/images/2019/manual/0111/samoocinyuvannya_025_mm_a049f.pdf
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	02 – Культура і мистецтво
Дата засідання	16 грудня 2019 р.
№ протоколу	№7
Доповідач	Лисичка Олександр Миколайович

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◇ наявні

◇ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◇ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◇ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

<x> відсутні

Обґрунтування:

ЗВО було надано на час виїзду експертній групі кабінет для роботи та окреме приміщення для проведення зустрічей, було забезпечено доступ членів експертної групи до мережі Інтернет, внутрішні зустрічі експертної групи були закритими. Було забезпечено присутність осіб, визначених у розкладі виїзду для кожної зустрічі, у погоджений час і відповідно до графіку. ЗВО, на запит експертної групи, було надано всі документи та іншу інформацію, яка була необхідна для проведення акредитаційної експертизи. З огляду на виявлені відділом акредитації недоліки викладу у відомостях про самооцінювання освітньої програми, членами експертної групи, до початку роботи, було здійснено перевірку низки фактів та спрямовано заяву гаранту ОП із проханням надіслати необхідні документи та веб-посилання. Гарантом ОП було вчасно, до початку роботи, надані всі документи та інша інформація, яка стосувалася процесу акредитації ОП. Керівнику ЕГ у третій день роботи ЕГ було надано можливість ознайомитись із журналом групових занять. Програма виїзду експертної групи під час проведення акредитаційної експертизи була погоджена і оприлюднена згідно із нормативними документами Національного агентства.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В	ОП корелюється з місією та стратегією Університету. В ОП враховано інтереси роботодавців, галузевий та регіональний контекст, що підтверджено інтерв'юванням стейкхолдерів. Але інформація про позиції стейкхолдерів носить переважно усний характер. В цілі ОПП винесені навички, що можуть бути отримані лише часткою студентів (Звукорежисура). Унікальність ОП криється в тому, що ЗВО є провідним постачальником магістрів музичного мистецтва в регіоні.	В	
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В, окрема думка Макаренко Л. П – Е	Обсяг ОП відповідає вимогам чинного законодавства, є достатнім для досягнення цілей та ПРН.	Е	Згідно зауважень доповідача ГЕР та частини зауважень керівника експертної групи (див. Додаток до висновку ГЕР).

		<p>Зміст ОП в цілому є логічним, відповідає спрямуванню ОП, але вибіркові дисципліни частково дублюються – що ЗВО усвідомлює і відмічає у «Відомостях про самооцінювання».</p> <p>Процес вибору дисциплін є недосконалий, його опис у звіті ЕГ є суперечливим: «вибір дисциплін ..., носить вільний характер, є можливість ... обрати бажані» – та «підкреслено здобувачами, що їх не цікавлять інші предмети у зв'язку з зацікавленістю своєю спеціальністю», хоча в результатах анкетування вказано, що здобувачі хотіли б відвідувати дисципліни інших вибіркових блоків.</p> <p>ОП та навчальний план передбачають набуття навичок та здобуття компетентностей для зазначеної професійної діяльності, укладено договір про проходження практики.</p>		<p>Процес вибору 25% навчальних дисциплін не є вільним та прозорим.</p> <p>РПНД потребують доопрацювання стосовно розподілу часу між темами та визначенням репертуару, що реально може бути вивчений здобувачами вищої освіти.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	В	<p>Правила прийому є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційних веб-сайті.</p> <p>Наявні чіткі та зрозумілі правила, щодо визнання результатів, отриманих в інших закладах освіти, що</p>	В	

		<p>підтверджено відповідними документами.</p> <p>Недоліком є відсутність чіткого процесу визнання та зарахування результатів навчання отриманих здобувачами у неформальній освіті. Сфера неформальної освіти передбачена тільки для біженців та осіб, прирівняних до них.</p>		
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p>	В	<p>Навчання відбувається за традиційним принципом поєднання аудиторної та позааудиторної форм навчання, самостійної та індивідуальної форми занять. Методичне забезпечення ОПП є чітким та доступним на веб-сайті ЗВО.</p> <p>Планується застосування дистанційної освіти.</p> <p>Наявні договори про співпрацю з іноземними партнерами, зі 44 студентів 18 — з КНР.</p> <p>Оновлення змісту робочих програм, відповідність до вимог інтернаціоналізації, наявність авторських курсів оцінюється позитивно. Здобувачі вмотивовані вступати на дану ОПП.</p>	В	
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої</p>	В	<p>Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання</p>	В	

освіти та академічна доброчесність		<p>здобувачів вищої освіти є чіткою, зрозумілою та повідомляється заздалегідь. Порядок оскарження результатів контрольних заходів потребує перегляду, хоча фактів скарг та незадоволення під час бесід не виявлено.</p> <p>ЗВО проводить системні заходи щодо дотримання та популяризації академічної доброчесності</p> <p>Створена комісія з питань етики та академічної доброчесності.</p> <p>Наукові роботи студентів перевіряються на плагіат.</p>		
Критерій 6. Людські ресурси	В	<p>НПП є висококваліфікованими спеціалістами, що відповідають спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Частина з них є професіоналами-практиками. Процедура добору викладачів є чіткою та зрозумілою, регламентується відповідним НПА.</p> <p>Роботодавці активно залучені до освітнього процесу, беруть участь мистецьких та наукових проектах ЗВО</p> <p>ЗВО всебічно сприяє підвищенню фахової компетентності НПП, їх активності, в тому числі</p>	В	

		запровадженням рейтингової системи.		
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В	<p>Ресурси бібліотеки, музичний інструментарій достатні для освітньої діяльності за ОПП. Студенти забезпечуються гуртожитком, в якому проводяться ремонти (іноді під час перебування в ньому студентів). Адміністрація ЗВО дослухається до ініціатив ОСС з покращення матеріальних ресурсів.</p> <p>Функціонує освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та психологічна підтримка студентів, в тому числі іноземців.</p> <p>ЗВО може забезпечити умови для реалізації права на освіту для осіб з особливими потребами.</p> <p>Всі конфлікти ситуації вирішуються через органи самоврядування. Проводяться інформаційні зустрічі щодо боротьби з корупцією, є скринька довіри.</p>	В	
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В	<p>Всі стейкхолдери залучаються до процедур забезпечення якості освіти.</p> <p>ЗВО тісно співпрацює як з організаціями, де працюють випускники, так з організаціями,</p>	В	

		<p>які надають можливість проходження виробничої практики для студентів ЗВО.</p> <p>Організація студентського самоврядування Інституту мистецтв проводить анкетування, результати якого, впливають на перегляд змісту освітніх компонентів, форм і методів за ОП.</p> <p>Науково-методична комісія приймає пропозиції з удосконалення ОП від усіх стейкхолдерів.</p> <p>Характер спілкування з роботодавцями переважно усний.</p>		
Критерій 9. Прозорість та публічність	В	<p>Документи, якими регулюються права і обов'язки учасників освітнього процесу, розміщені у вільному доступі на сайті ЗВО, хоча є технічні проблеми з доступом до них.</p> <p>ОПП представляється на публічне обговорення згідно чинних вимог.</p> <p>Під час візиту до ЗВО з'ясовано, що всі студенти знають про існування сайту ЗВО і користуються ним за потреби.</p>	В	
Критерій 10. Навчання через дослідження				

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків GER резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

1. Привести процедуру вибору студентами 25% навчальним дисциплін у відповідність з принципом вибору студента, уможливити вільний вибір дисциплін, що не є жорстко залежним від спеціалізації. Широкий профіль ЗВО дає можливість забезпечити вибір з великої кількості дисциплін.
2. Усунути з переліку вибіркового дисциплін ті, що дублюють одна одну; привести перелік дисциплін у відповідність з магістерським рівнем вищої освіти. Необхідність цього усвідомлена ЗВО та відбита у відомостях про самооцінювання, втім запропоноване рішення несе в собі потенційні ризики повторення з бакалаврською ОПП.
3. Виконати редакційну корекцію ОПП.
4. Прояснити кількість спеціалізацій, які можуть здобути студенти: згідно результатів опитування, їх 6, згідно документації ОП їх 5, відсутня спеціалізація «Теорія та історія музики».
5. Забезпечити унікальність ОПП іншим чином, аніж позицією монополіста з музичної освіти магістерського рівня в Сумській області (як це зазначено в звіті самооцінювання, с. 3).
6. Скоригувати цілі ОПП, прибрати з цього переліку ті навички, що можуть бути отримані лише часткою студентів.
7. Доопрацювати робочі програми дисциплін, зокрема в частинах розподілення часу між темами та відбиття реального репертуару для вивчення студентами.
8. Оптимізувати співпрацю з усіма стейкхолдерами щодо перегляду та вдосконалення ОПП, зокрема в частині письмових задокументованих пропозицій, відгуків та зауважень тощо.
9. Розробити механізм зарахування результатів навчання отриманих здобувачами у неформальній освіті для всіх категорій студентів.
10. Втілити проект із застосування дистанційної освіти в повному масштабі.
11. Скоригувати Порядок оскарження процедури і результатів проведення контрольних заходів.
12. Продовжувати роботу з популяризації академічної доброчесності.
13. Покращувати матеріально-технічну базу, що забезпечує ОПП. Оптимізувати графік проведення ремонтних робіт в гуртожитках.
14. Проводити анкетування здобувачів вищої освіти за ширшим колом питань, зокрема оцінки викладання навчальних дисциплін.
15. Застосовувати ширший перелік електронних комунікацій між студентами та ЗВО.
16. Доопрацювати систему стимулювання ЗВО особистісної траєкторії розвитку науково-педагогічних працівників.
17. Забезпечити більш наочне висвітлення минулої та сьогоденної боротьби українського народу проти загарбників та за незалежність.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

◇ акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

◇ акредитацію ОП

<x> умовну (відкладену) акредитацію ОП

про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

◇ відмову в акредитації ОП

Голова ГЕР (електронний підпис)

Доповідач

Лисичка О. М. (електронний підпис)

Додаток до висновку ГЕР, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Освітньо-професійна програма «Музичне мистецтво» магістерського рівня, справа А-19-0111-67 від 05.11.2019 .

1) Зауваження щодо повноти ОПП, поданої на акредитацію.

В окремій думці Л. П. Макаренко вказує на неефективність процедури вибору студентами 25% дисциплін. На спростування цього ЗВО надіслав посилання на «Звіт про проведення анкетування студентів магістратури... на тему вибору навчальних дисциплін», датований 2019 роком (Фото 1, 2). У цьому «Звіті...» двічі згадується спеціалізація «Теорія та історія музики»:

1) Вказується, що студенти інших спеціалізацій хотіли б бачити у себе в блоках вибіркового вибору дисциплін ті, що включені до блоку «Теорія та історія музики» – наприклад, «Сучасна українська музика»;

2) Вказується, що 50% студентів спеціалізації «Теорія та історія музики» хотіли б відвідувати заняття з фортепіано (Блок «Хорове диригування»).

Окрім того, згідно оголошення, оприлюдненого на веб-сайті ЗВО (<https://art.sspu.edu.ua/> , Фото 3), для вступників 2019 року доступними були 7 спеціалізацій, включаючи «Теорія та історія музики» та «Композиція», що надають відповідні професійні кваліфікації.

Проте, згідно ОПП, НП та відомостей про самооцінювання, **таких спеціалізацій немає** – до вказаних документів внесено лише 5. Окрім того, немає опису ані блоку вибіркового вибору дисциплін «Теорія та історія музики», і, як наслідок, дисципліни «Сучасна українська музика», ані блоку «Композиція». На сайті ЗВО на сторінці з описом програми, що акредитується, перелічені вибірково вибрані дисципліни лише 5 спеціалізацій, внесених до ОПП та НП. Як наслідок, відсутні робочі програми дисциплін спеціалізацій «Теорія та історія музики» та «Композиція», а також інформація про науково-педагогічних працівників, що забезпечують викладання за цими спеціалізаціями.

Таким чином, ГЕР звертає увагу Національного агентства на невідповідність переліку спеціалізацій, зазначених в документах акредитаційної справи, до переліку спеціалізацій, на які було оголошено набір і за якими, згідно результатів опитування, навчаються якнайменше 2 студенти. Наслідком цієї невідповідності стає неможливість розглянути дисципліни, що виносяться в у вибірково вибрані дисципліни 2 спеціалізацій.

2) Обґрунтування зміни рівня відповідності критерію 2, згідно окремої думки Макаренко Л. П. і власних висновків доповідача ГЕР та розгляд зауважень щодо інших критеріїв.

Згідно окремої думки Макаренко Л. П. (подано стислий підсумок зауваження Л. П. Макаренко і аналіз ситуації)

1. «Не розроблена процедура вільного вибору студентами 25 % дисциплін»

З боку студента блочна система вибіркового вибору дисциплін (за спеціалізацією) не є вибірковою. ЗВО у відповіді посилається на Положення про організацію освітнього процесу, але пункт 8.2 вказує «Дисципліни вільного вибору можуть обиратися студентами як окремо, так і блоками, що формуються за ознакою можливості присудження відповідної кваліфікації (дисципліни спеціалізації чи додаткової спеціальності)» – в даній ОП окремого вибору бути не може – для отримання необхідних 23 кредитів студент має обрати всі дисципліни, винесені в ОП в «вибіркові» і згруповані в окремі блоки за спеціалізаціями. Окрім того, наведена цитата передбачає, що для отримання професійної кваліфікації необхідні саме ці дисципліни – тому якщо студент

не обрав одну з дисциплін, це формально може бути відмовою для присудження йому професійної кваліфікації. І хоча ЗВО пише, що «Водночас, жодними нормативними документами МОН України питання змісту та структури вибіркового компонента не регламентується» (відповідь, с. 1), навіть з боку логіки вибором це вважати не можна – адже тоді вибором можна вважати вибір ОП, на яку вступає абітурієнт.

У звіті експертної групи зазначається «було надано підтверджуючі заяви від здобувачів про бажання і вибір додаткових навчальних дисциплін» (с. 12), що мається на увазі під «додатковими» дисциплінами, незрозуміло.

Звіт ЕГ не пояснює ситуації: «Вибіркові дисципліни сформовані заздалегідь в блоки - спеціалізації, хоча зі слів здобувачів, а також частини заяв можна обирати дисципліни з усіх блоків, а також з загальноуніверситетського блоку (хоча у студентів цей блок не користується попитом)» (с. 10).

«Звіт про проведення анкетування студентів магістратури... на тему вибору навчальних дисциплін» написаний таким чином, що неможливо зрозуміти – чи то студенти обрали ці дисципліни, чи їх лише спитали, чи задоволені вони та що вони (теоретично) хотіли б вивчати.

Висновок: Зауваження є слушним. ЗВО не забезпечує вільний вибір дисциплін.

2. «...дистанційна освіта та розроблення електронних навчальних курсів на ОП перебувають на етапі декларування мети їх створення»

Зауваження Макаренко Л. П. частково відповідає дійсності, адже повномасштабне впровадження ДО знаходиться в перспективі. Водночас, ЗВО в відомостях про самооцінювання вказано ДО саме як перспективу – згадуючи її як «Професорсько-викладацький склад здійснює модернізацію змісту освітніх компонентів (зокрема, у частині запровадження елементів дистанційної освіти та інтерактивних методів навчання...» (с. 32) (теперішній час вказує на незавершеність процесу) та у графі «Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років?» (с. 36).

А в окремій думці Макаренко Л. П. цей пункт викладений так, ніби ЗВО декларує існування та застосування ДО в освітньому процесі: «Відсутність дистанційного навчання підтвердилось і під час спілкування із здобувачами вищої освіти» (с. 2).

Водночас, відповідь ЗВО сформульована так, ніби Л. П. Макаренко взагалі «нізвідки» взяла інформацію про ДО: «Водночас, у змісті звіту про самооцінювання, [посилання] на стор. 32 та 36, на які некоректно посилається керівник експертної групи Л.П. Макаренко відсутня інформація, яка стосується дистанційної освіти загалом, а також освітніх компонентів з елементами дистанційної освіти» (с. 2) – все ж про ДО на вказаних сторінках згадується.

Висновок: Зауваження є коректним лише частково – ДО ще немає, але ЗВО і не декларує його активного застосування.

3. «Між учасниками освітнього процесу неналагоджена ефективна процедура взаємодії, електронні засоби комунікації використовують нецентралізовано та несистемно»

Використання зазначених засобів дозволить спростити спілкування студента та ЗВО, зокрема у виборі дисциплін та оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів (наступний пункт). В той же час, це не є обов'язковим.

ЗВО у відповіді посилається на декілька каналів комунікації зі студентами, що включають електронну пошту та соціальні мережі.

Висновок: Зауваження є коректним, проте не обов'язковим для виконання

4. «Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів потребує удосконалення»

Л. П. Макаренко з посиланням на Звіт самооцінювання вказує на надто малий строк подачі заяви студента про незгоду з результатами оцінювання (1 день після оголошення) та про необ'єктивність та недокументованість усної відповіді на нього. В рекомендаціях (с. 4) вказані слушні пропозиції.

Висновок: Зауваження є слушним.

5. «Потребує удосконалення система стимулювання ЗВО особистісної траєкторії розвитку науково-педагогічних працівників...»

Л. П. Макаренко вказує на:

1. Потенційні корупційні ризики, пов'язані з нарахуванням рейтингових балів НПП за залучення коштів для виконання НДР від підприємств, установ, фізичних осіб з огляду на відсутність роз'яснень «яким чином будуть надатися госпрозрахункові наукові послуги фізичним особам, і яким чином будуть отримуватися кошти» (с. 3). У своїй відповіді ЗВО пояснює механізм нарахування балів та надходження коштів, втім не конкретизує, що саме є цими послугами (крім невизначеного «виконання госпрозрахункових тем та надання наукових послуг», с. 4) та хто є замовником цих послуг. Втім, згідно відповіді ЗВО, «за підсумками 2018-2019 навчального року ... роботи не виконувалися, а відтак і не нараховувалися бали за вказаним пунктом» – тому це питання можна не розглядати в такій детальності, тим більше, що воно стосується ЗВО в цілому, а не даної ОПП.

2. «У рейтинговій системі не передбачено нарахування балів за створення електронних навчальних курсів» – позиція з такою назвою в згаданому Положенні відсутня. Втім, бали нараховуються за «Проведення елементів дистанційної освіти, представлених на сайті Д/О університету» (хоча це формулювання є досить розмитим) та «Розробка електронних підручників, посібників, затверджених Вченою радою університету» – що є дотичним до впровадження ДО, оскільки курс можливо класифікувати як посібник або прирівняти до нього.

Висновок: Зауваження є частково обґрунтованими, втім не стосуються ані даної ОПП, ані безпосередньої взаємодії ЗВО зі студентами.

6. «Робочі програми навчальних дисциплін потребують доопрацювання, особливо варто переглянути рекомендовані студентам джерела»

Л. П. Макаренко акцентує увагу на вкрай дивному списку літератури, що міститься в РПНД Фах (за спеціалізацією «Фортепіано»), яка затверджена 22.02.2018 – окрім того, що це досить старі і переважно російськомовні видання (про що експерт вказує), створюється враження, що вони скопійовані з дисертації чи іншого великого списку літератури, оскільки всі 16 позицій простягаються в діапазоні від літери «А» до літери «Г» (Алексеев – Горностаева). Втім, ЗВО надіслав протокол про затвердження РПНД в новій редакції – де список рекомендованої літератури виключно україномовний та включає нові видання. Ця РПНД станом на 11.12.2019 доступна на сайті ЗВО – однак незрозуміло, чому був наданий старий варіант «за якою здійснювався освітній процес у 2018-2019 навчальному році» (Відповідь ЗВО, с. 5), якщо «процес професійної підготовки 2019-2020 навчального року здійснюється за РПНД «Фах» (за спеціалізацією «Фортепіано»), ... від 28 серпня 2019 року» (там же). ЗВО мав усвідомлювати недоліки старої РПНД, і подати нову.

Ані з відповіді ЗВО, ані з окремої думки Л. П. Макаренко неможливо однозначно встановити, чому саме експертній групі був наданий старий варіант РПНД і чи був оприлюднений новий на момент проведення акредитаційної експертизи.

Висновок: Зауваження є обґрунтованими, але стосуються старого варіанту РПНД – на момент розгляду справи ГЕР зауваження експерта вже є врахованими.

7. «ЗВО приділяє недостатньо уваги національно-патріотичному вихованню студентів»

Л. П. Макаренко з додаванням фотографій показує, що оформлення центрального корпусу витримано в дусі пам'ятних знаків СРСР, іноді досить умовно «адаптованих» до сучасних реалій (до останніх можна віднести «георгіївську стрічку», яка «адаптована» під кольори національного стягу», с. 3 Окремої думки). З вивчення матеріалів складається враження, що таке оформлення залишилося ще з часів СРСР і оновлювалося лише номінально. Справедливими є зауваження щодо відсутності пояснень до таблички з прізвищами людей під заголовком: «Вічна слава героям – вага їх подвигу має бути висвітлена, а не бути «зрозумілою з контексту».

Окрім того, голова ЕГ вказує на недостатню «спрямованість на національно-патріотичне виховання, розвиток української культури, популяризацію української мови, вивчення історії рідного краю та регіону, виховання свідомого громадянина, майбутнього українського державотворця» (с. 3), рекомендує висвітлити подвиги та історичні події саме України.

Однак ЗВО у своїй відповіді:

1. Наводить фотографії двох пам'ятних табличок, присвячених загиблим під час проведення АТО (ООС) – втім, вони знаходяться ззовні приміщення, і з фото не можна встановити, наскільки ці таблички «на виду». В будь-якому разі, слід визнати, що композиція всередині приміщення Університету масштабніше.
2. Додає звернення трьох студентів заочної форми навчання за ОП «Музичне мистецтво», що зараз несуть бойову службу в ЗСУ – що стверджують, що патріотичне виховання в Університеті здійснюється на належному рівні. До звернення додаються посвідчення ЗСУ (видані в 2015-16 рр.) – щоправда, відсутнє документальне підтвердження їх статусу студентів СумДПУ, але презумпція довіри та поваги до військовослужбовців дозволяє ігнорувати це.
3. Посилається на цілий ряд заходів національно-патріотичного та історико-культурного спрямування, в яких брали участь, зокрема, студенти даної ОПП (с. 6).

Висновок: Зауваження є майже необґрунтованими, окрім одного – висвітленню сучасних подій боротьби ЗСУ має приділятися більша увага, в тому числі з позиції розташування меморіальних табличок тощо всередині приміщень Університету. Втім, ця проблема не торкається безпосередньо даної ОПП.

8. *«На ОП не в повній мірі враховується досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм...»*

Макаренко Л. П. дорікає ЗВО в «вивченні документів які є у вільному доступі у мережі Інтернет» – втім, з огляду на дігіталізацію документообігу в Україні це є абсолютно нормальним явищем. Експерт рекомендує передбачити «систематичне підвищення кваліфікації та стажування НПП даної ОП у провідних ЗВО України у яких Критерії 1, 2, 3, 4, 5, 6, у процесі акредитації, отримують найвищий рівень відповідності («А»)), але це не стосується освітньої діяльності за ОПП, що відбувається зараз.

ЗВО вказує на засвоєння досвіду інших ЗВО шляхом проходження в них підвищення кваліфікації НПП СумДПУ

Висновок: Зауваження є необґрунтованими

В рубриці «Інші спостереження» Л. П. Макаренко вказує на те, що попри запевнення гаранта ОП, що «Офіційних скарг щодо провадження освітньої діяльності як за освітньою програмою, що акредитується, та за іншими освітніми програмами закладу вищої освіти не надходило» (с. 9), 25.01.2018 «Сумською місцевою прокуратурою спільно зі співробітниками поліції в рамках кримінального провадження задокументовано факт вимагання та отримання неправомірної вигоди заступником директора з навчально-виховної роботи одного з інститутів Державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка» (веб-сайт Сумської прокуратури, посилання в Окремій думці на с. 8).

ЗВО у відповіді вказує, що «оприлюднена інформація слідством не доведена.» (с. 6), хоча минуло майже два роки від зазначеної дати. Іншої інформації щодо даної справи немає, можливо, доступ до неї обмежений. Хоча ненадання ЗВО відомостей про цей факт є свідченням небажання визнавати проблеми, що були – неможливо уявити, аби в ЗВО не знали про цю ситуацію.

Окрім того, в процесі вивчення справи зауваження до ОПП виникли і у доповідача ГЕР.

ОПП, с. 4. В графі «Освітня кваліфікація» вказано: «**Магістр музичного мистецтва (за спеціалізацією),** Викладач музичних дисциплін у ВНЗ (за спеціалізацією), Артист-вокаліст естради. Артист хору та естрадного ансамблю...». Освітньою кваліфікацією є перше, все інше – професійні кваліфікації. У НП вказано коректний розподіл кваліфікацій.

ОПП, с.6: «Особа, яка здобула ступінь **бакалавра** може займати первинні посади відповідно до професійних назв робіт»

Порівняти з кваліфікаціями бакалавра не вдалося – ОП рівня Бакалавр, 025 на сайті не доступна.

	Можливо, це є технічна помилка
ОПП, с.9: ПРН 9: «Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.»	Не відповідає магістерському рівню
ОПП, с.9: ПРН 13 «Використовувати технічні засоби у процесі сценічного виконання музичних творів з метою поглиблення їх художньо – технічного змісту. »	Технічні засоби не можуть поглибити зміст музичних творів, бо є лише допоміжним засобом. Для спеціалізацій Фортепіано, Хорове диригування є нерелевантним
<p>ОК 8 – «Філософія музики»</p> <p>У Звіті самооцінювання (у запитанні про недоліки) вказано: <i>«неповна відповідність навчальної дисципліни «Філософія науки» (ОК 1) циклу загальної підготовки у навчальному плані підготовки магістра галузі знань 02 «Культура і мистецтво»; актуальність введення у навчальний план дисципліни «Філософія культури»».</i></p> <p>Робоча програма «Філософії музики» вказує: <i>«Вивчення дисципліни «Філософія музики» ґрунтується на здобутих на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти знаннях з філософії, естетики, філософії мистецтва, історії музики» (с. 32).</i> Тобто, ЗВО планує після вивчення філософії мистецтва на бакалаврському рівні вивчати Філософію культури на магістерському рівні – виникають сумніви щодо тотожності цих дисциплін. Окрім того, в межах однієї ОПП будуть існувати «Філософія музики», що є зараз, і «Філософія культури», що її планує запровадити ЗВО.</p>	
<p>Програми дисциплін є незбалансованими і містять чимало помилок. Програма «Ансамблеве виконавство» (Фортепіано) вказує, що на тему «Вивчення камерно-інструментальних творів XVII–початку XIX століття» відводиться 126 годин, а на «Вивчення камерно-інструментальних творів XIX–початку XXI століття» – лише 24 (!). Тема «Виконавське опанування камерно-інструментальних творів романтичної доби (К. Вебер, Ф. Мендельсон, Ф. Шуберт, Р. Шуман ,Ф. Ліст тощо)» має лише 2 години практичних занять (і 10 самостійних) – що є абсолютно недостатньою кількістю часу для подібних творів.</p> <p>Постійно пишеться «Й. Гендель» (він Георг Фрідріх), зустрічається «Ю. щенко» замість «Ю. Іщенко».</p> <p>Серед творів, які можуть бути вивчені, вказано «А. Загайкевич. «Interlude» для флейти, кларнету, фаготу, валторни, тромбону, перкусії, фортепіано, скрипки, альту, віолончелі та контрабасу» – що вимагає надзвичайно широкого складу виконавців, в тому числі на досить «рідких» інструментах – фагот, валторна, тромбон. Включення твору «І. Тараненко. «Ab ovo ad infinitum», колаж-квінтет для фортепіано, двох скрипок, альту, віолончелі та магнітної плівки» також виглядає вкрай дивним з огляду на недостатність часу на його опрацювання та вкрай новаторський підхід композитора.</p>	
<p>Звіт ЕГ, с. 27: <i>«Під час зустрічі з випускниками минулих років з'ясовано...»</i>,</p> <p>Відомості про самооцінювання, с 31: згадується <i>«запрошення випускників різних років»</i> – дане формулювання виглядає не зовсім коректним, адже ОПП ще не має випускників. Можливо, маються на увазі випускники-магістри до переходу на систему ОПП?</p>	
<p>У «Звіті про проведення анкетування студентів магістратури... на тему вибору навчальних дисциплін» Спеціалізації (Академічний спів, Фортепіано тощо) названо спеціальностями</p>	

Враховуючи вищевикладене, вважаю доцільним:

1. Звернути увагу Національного агентства на те, що є підстави вважати, що підготовка студентів здійснюється за переліком спеціалізацій, ширшим за вказаний в ОПП та НП.
2. Зміну рівня відповідності критерію 2 з «В» на «Е».
3. Включити рекомендації з усунення зауважень по Критерію 2 та іншим до Рекомендацій Висновку ГЕР.

Доповідач ГЕР

Лисичка О. М.

Звіт

про проведення анкетування студентів магістратури Навчально-наукового інституту культури і мистецтв на тему вибору вибіркових дисциплін

У період 23-30 вересня 2019 року Організація студентського самоврядування Навчально-наукового інституту культури і мистецтв серед студентів магістратури Навчально-наукового інституту культури і мистецтв здійснило анкетування з метою визначення потреб студентів у вибіркових дисциплін Навчально-наукового інституту культури і мистецтв.

Анкетування було анонімним, фіксувалися лише статистичні показники.

За результатами анкетування 42 студенти магістратури спеціальності 025 Музичне мистецтво, денної форми навчання Навчально-наукового інституту культури і мистецтв визначили, що задоволені складом предметів у конкретних блоках спеціальностей.

42 студенти магістратури спеціальності 025 Музичне мистецтво, денної форми навчання виявили, що деякі вибіркові дисципліни вони хотіли бачити у своїх блоках спеціальностей, в додаток до основних, а саме:

Спеціальність «Академічний спів»: Постановка голосу 15%, Хорове аранжування 7,7% (блок «Хорове диригування»); Імпровізація та підбір на слух 46%, Концертмейстерський клас 7,7% (блок «Фортепіано»); Звукорежисура та музична акустика 7,7% (блок «Естрадний спів»); Додатки (Акторська майстерність, Італійська мова, Оперний клас, Танок, Сольфеджіо – 7,7%).

Спеціальність «Естрадний спів»: Постановка голосу, Фортепіано – 40% (блок «Хорове диригування»); Диригування оркестром 20% (блок «Оркестрові інструменти»); Сучасна українська музика 20% (блок «Теорія та історія музики»).

Спеціальність «Оркестрові інструменти»: Імпровізація та підбір на слух 17% (блок «Фортепіано»); Фортепіано 17% (блок «Академічний спів»); Сучасна українська музика 17% (блок «Теорія та історія музики»).

Спеціальність «Фортепіано»: Хоровий клас 22%, Робота з хором, Постановка голосу – 11% (блок «Хорове диригування»); Робота з оркестром, Диригування оркестром – 11% (блок «Оркестрові інструменти»); Сучасна українська музика 22%, Інтерпретація музичного твору, Сучасні композиторські техніки та нотації – 11% (блок «Теорія та історія музики»); Історія вокального мистецтва, Історія оперного мистецтва, Історія оперного вокального виконавства – 11% (блок «Академічний спів»).

Спеціальність «Теорія та історія музики»: Фортепіано 50% (блок «Хорове диригування»).

Фото 2

Спеціальність «Хорове диригування»: Концертмейстерський клас, Сценічно-виконавська майстерність – 14% (блок «Фортепіано»); Історія вокального мистецтва 29%, Історія оперного мистецтва, Історія оперного вокального виконавства – 14% (блок «Академічний спів»); Сучасна українська музика 14% (блок «Теорія та історія музики»).

Висновок. Організація студентського самоврядування Навчально-наукового інституту культури і мистецтв пропонує при складанні індивідуальних навчальних планів врахувати побажання студентів у розширенні кількості навчальних предметів. Пропонуємо не змінювати основний склад вибіркових дисциплін у блоках усіх спеціальностей. Студенти магістратури, у кількості 100% задоволені переліком дисциплін у своїх блоках спеціальностей.

Студентський директор

Заступник директора

Секретар

Handwritten signatures of the student body representatives.

*Лусина А.В.
Соколова Є.В.
Бойченко А.В.*

ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ ОР МАГІСТР

Спеціальність: 025 МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО
Освітня програма: МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

■ ЕСТРАДНИЙ СПІВ	Магістр музичного мистецтва. Викладач естрадного вокалу. Артист-вокаліст. Керівник естрадного вокального ансамблю.
■ СПІВ	Магістр музичного мистецтва. Викладач вокалу. Артист-вокаліст. Керівник вокального ансамблю..
■ НАРОДНІ /ДУХОВІ / СТРУННІ ІНСТРУМЕНТИ	Магістр музичного мистецтва. Викладач (за спеціалізацією народні /духові/ струнні інструменти). Артист оркестру (ансамблю) (за спеціалізацією народні /духові/ струнні інструменти). Артист-інструменталіст (за спеціалізацією народні /духові/ струнні інструменти). Диригент оркестру (ансамблю).
■ ФОРТЕПІАНО	Магістр музичного мистецтва. Викладач фортепіано. Артист-інструменталіст. Концертмейстер.
■ КОМПОЗИЦІЯ	Магістр музичного мистецтва. Викладач музично-теоретичних дисциплін. Композитор.
■ ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ МУЗИКИ	Магістр музичного мистецтва. Викладач музично-теоретичних дисциплін. Музикознавець. Музичний критик.
■ ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ	Магістр музичного мистецтва. Викладач хорових дисциплін. Артист хору. Диригент хору.

Спеціальність: 024 ХОРЕОГРАФІЯ
Освітня програма: ХОРЕОГРАФІЯ

■ НАРОДНА ХОРЕОГРАФІЯ	Магістр хореографії. Викладач хореографічних дисциплін. Хореограф-постановщик (за спеціалізацією народна хореографія). Артист-хореограф.
------------------------------	--

**Спеціальність: 023 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО,
 ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ**
Освітня програма: ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

■ ХУДОЖНІЙ ТЕКСТИЛЬ	Магістр образотворчого мистецтва. Викладач образотворчого мистецтва. Художник декоративного мистецтва.
■ ОФОРМЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРУ, ВИСТАВОК, РЕКЛАМИ	Магістр образотворчого мистецтва. Викладач образотворчого мистецтва. Художник-оформлювач інтер'єру, виставкових експозицій.

Спеціальність: 034 КУЛЬТУРОЛОГІЯ
Освітня програма: КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Магістр культурології.
 Викладач культурології.
 Референт по культурі.

АСПІРАНТУРА

014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО)
025 МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Спеціалізована вчена рада по захисту кандидатських дисертацій зі спеціальності 17.00.03 - музичне мистецтво

Директор навчально-наукового інституту культури і мистецтв,
 доктор педагогічних наук, професор Устименко-Косоріч Олена Анатоліївна

КАФЕДРИ:

хореографії та музично-інструментального виконавства -
 (Завідувач кафедри, доктор педагогічних наук,
 професор Єременко Ольга Володимирівна +380507085642)

образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології -
 (Завідувач кафедри, доктор мистецтвознавства,
 професор Зав'ялова Ольга Костянтинівна +380502502362)

хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання -
 (Завідувач кафедри, Заслужений діяч мистецтв України,
 професор Заболотний Іван Петрович +380667882771)